

"КРЛЕЖА И МАКЕДОНИЈА"

OGNEN BOJADŽISKI
ОД МАКЕДОНЕЦОТ
ОГНЕН БОЈАЏИСКИ

Krleža i Makedonija fragmenti

Култура

КНИГА

Пишаниот збор кога е даден од срце и уметнички сложен го наоѓа местото во културното наследство на еден народ, без разлика на тоа на кој меридијан е создаден и на кој јазик е напишан.

Пишува: Милева ЛАЗОВА

ни покаже каква е сликата на Крлежа за Македонија. Според Бојаџиски, од страна на Крлежа ние сме видени во три наврати - првиот пат во далечната 1913 година, кога тој доаѓа преку Солун во Скопје со идејата дека таа мистична Македонија конечно ќе биде ослободена и кога, за жал, доаѓајќи со идеја да ѝ помогне е обвинет од српските власти дека е шпион и е депортиран во Загреб. Вториот контакт е во

МИСТИЧНА МАКЕДОНИЈА ВИДЕНА ОД ОЧИТЕ НА ГОЛЕМИОТ КРЛЕЖА

Во Клубот на пратениците, во организација на Агенцијата за иселеништво, беше промовирана книгата "Крлежа и Македонија" од Огнен Бојаџиски, Македонец во Хрватска. Авторот, и покрај тоа што живее надвор од државата, останува верен на неговата родна гротка. Изборот на темата ја наоѓа во историјата и во татковината, со што ја покажува нераскинливата врска со неа. Книгата на Бојаџиски "Крлежа и Македонија" заслужува да биде високо вреднувана во секоја матична култура, а уште повисоко во културите во кои се печатени.

Промотор на делото на Бојаџиски беше професор Венко Андоновски.

"Станува збор - потенцираше проф. Андоновски - за едно истражување кое ни ги претставува сите можни контакти на великан или, пак, духовна планета што се вика Мирослав Крлежа и еден духовен континент - Македонија. Кога денес го гледаме делото на Крлежа, тоа навистина личи на една планета. Во времето кога беше жив таа планета не ја истражувавме толку колку што ја истражуваме денес. Сега, со исклучително внимание се однесуваме кон неговото творештво иако Македонија многу рано го приопштува Крлежа како литературен творец, благодарение на тогашните залагања на првата и на втората

генерација македонски писатели. Денес тој станува предмет на интерес".

Крлежа, како што вели и самиот автор на книгата, во ништо не заостанува од тогашните европски експресионисти, филозофи, човек кој во ништо не заостанува зад тогашната европска духовна клима на која ѝ припаѓа. И кога некој ќе појде од таа идеја да ја испита планетата која се вика Мирослав Крлежа, тој некој мора да има многу добри причини за тоа. Тој некој без вика Огнен Бојаџиски.

"Гледиштето на Огнен Бојаџиски - додава проф. Андоновски - е културолошко, кое се обидува да му најде место на Крлежа не како писател туку како една планета на духот. Веќе подолго време во теоријата на книжевноста, во културологијата постои тренд, кој во извесна смисла малку е и моден, особено кај младите истражувачи и го носи насловот имагологија. Станува збор за пристап кон феномените во кои се бара сликата на еден субјект за друг субјект, односно најчесто слика на една нација за друга. Убеден сум дека Огнен без да сака да биде во тој моден тренд, без да биде посебно амбициран да се докажува на полето на имагологијата се зафатил со феноменот Крлежа и дека несакајќи стапнал во теренот на она што го работат имаголозите, односно сакал да

1937 година кога се игра негова драма, а третото негово престојување во Македонија е во 1960 година во една поширока мисија".

Крлежа во Македонија бил само три пати, иако нашите Македонци го молеа во 1979 година да присуствува на доделувањето на наградата на Струшките вечери на поезијата. Но, неговите кратки посети во 1913, 1937 и 1960 година за македонската држава се круцијални точки на она што денес ние го викаме европски мониторинг.

"И денес многу луѓе нè мониторираат, нè следат, но ниеден не е Крлежа, не е таа планета на духот, која во 1913 година беше соочен со дизентерија и со колеричното одделение во тогашната болница во Македонија, во 1937 година соочен со сè уште малку поразвиена касада пред војната, и 1960 година веќе соочен со сите атрибути на државност, во која спаѓаат македонскиот литературен јазик, средбите со Блаже Конески, со Димче Коцо, со Коле Чашуле. Значи, Крлежа ја видел Македонија во еден брз развој на три пати", објасни проф. Андоновски.

Од ова може да се забележи дека авторот Бојаџиски ни нуди можност да видиме и да сфатиме како ние сме видени со очите на еден Мирослав Крлежа.